

виготовлення документа заздалегідь підготовлений бланк або частину якогось документа? Який зміст початкових записів, які були змінені? Який початковий зміст записів, які були видалені (знищені)? Чи не виконані записи конкретним письмовим приладдям (ручка, олівець, тощо)? Чи має місце переклеювання фотокартки чи вклеювання окремих фрагментів документа? Яким способом виготовлено відтиск у наданому документі (шляхом малювання, фототехнічним, електрофотографічним або іншим способом)? Що виконано раніше: текст чи відтиск штампа, підпис чи відтиск печатки? тощо».

Отже, можна сказати, що ці методи досить ефективно допомагають не тільки розкриттю злочинів, а й попередженню їх, в окремих випадках, даючи відповіді на окремі питання експертизи, відтак виконують дуже важливу роль в розкритті кримінального провадження.

ТРАСОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА: ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ В СЛІДЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Чиренко Н. М., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

1. Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду.
2. Згідно з чинним законодавством України експертиза призначається у випадках, коли для вирішення певних питань при провадженні у справі потрібні наукові, технічні або інші спеціальні знання (ч. 1 ст. 75 КПК). До спеціальних знань належать будь-які знання та уміння об'єктивного характеру, отримані внаслідок вищої професійної підготовки, наукової діяльності, досвіду практичної роботи, що відповідають сучасному науково-практичному рівню.

3. Трасологія – це галузь криміналістичної техніки, яка вивчає матеріально-фіксовані сліди, закономірності їх утворення і розробляє прийоми, методи та науково-технічні засоби їх виявлення, фіксації, вилучення і дослідження. Термін «трасологія» походить від двох слів: французького «la trace» (слід) і грецького «logos» (вчення).

4. Трасологічна експертиза, вивчає будь які сліди відображення і має дуже давні витоки. Зародження ж цієї науки, як свідчать історичні документи, почалося ще в Стародавній Індії, коли людина висліджувала злочинця (ворога) або пораненого звіра по слідах. Наукові основи трасологічної експертизи почали формуватися в XIX столітті в Європі і Індії англійськими дослідниками, яким вдалося встановити індивідуальність папілярних узорів і можливість ототожнення (ідентифікації) за ними конкретної особи. Перші експертизи проводилися судовими медичними експертами. Це були експертизи слідів рук, зубів, ніг, взуття, по дослідженню вогнепальної зброї і ушкоджень (ран).

Становлення і розвиток криміналістичної і судової експертизи в Україні і Росії починається з 20-го століття, а перші експертні установи, що називалися тоді кабінетами наукової судової експертизи, були відкриті в 1912 р. в Петербурзі, в 1913 р. в Москві і в 1914 р. – в Києві і Одесі. Так почалася нова ера, коли в розслідуванні і розкритті злочинів експертиза стала невід’ємною і необхідною складовою частиною цілого.

5. Систему трасології утворюють:

- вчення про сліди і слідоутворення;
- вчення про дослідження слідів-відбитків; слідів-предметів; слідів-речовин;
- способи і методи виявлення, фіксації та вилучення слідів;
- вчення про дослідження речовин як трасологічних слідів злочину.

6. Сліди, пошкодження, ідентифікація по ним людини або знаряддя, дослідження особливостей їх утворення, при яких умовах, які чинники цьому сприяли або заважали – все це

свідчить про широке коло досліджуваних об'єктів, широкий діапазон завдань, які вирішуються. Галузь вивчення надзвичайно цікава і, часто, не тільки трудомісна, але і складна з об'єктивних причин. У еру науково-технічної революції ускладнюється не тільки техніка, із застосуванням якої експерт проводить свої дослідження, але, і способи вчинення злочинів. У ході вчинення злочинів злочинець використовує складні прийоми, а, у окремих випадках, і потужні технічні засоби.

7. Пильна увага до цієї галузі криміналістичної техніки пояснюється тим значенням, яке надається слідам при розкритті та розслідуванні злочинів. Відомо, що вчинити злочин й не залишити в цей час слідів практично не можливо. Тому на практиці саме слід як наслідок дії чи бездіяльності злочинця є тим доказовим матеріалом, використання якого дає змогу встановити обставини вчинення злочину.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ СТОРОНОЮ ЗАХИСТУ

Шарай Л. Г., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС

Шайкова М.А., студент 4-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Судова експертиза має пріоритетну роль у застосуванні досягнень науки й техніки в кримінальному процесі, підвищенні культури процесуальної діяльності правоохоронних органів. Специфіка експертизи як правового явища полягає в отриманні процесуального документа, що відображає результати дослідження, – висновку експерта; в особливостях правового статусу учасників цієї дії; у складності оцінки висновку експерта як доказу [2, с. 3]. Аспекти застосування спеціальних знань досліджено в роботах відомих вітчизняних та зарубіжних вчених-процесуалістів, як: Л. Ю. Ароцкер, Р. С. Белкін, А. І.